

PATVIRTINTA
Dailės mokyklos direktoriaus
2021 m. rugpjūčio 22 d.
įsakymu Nr. V-1-55

KĖDAINIŲ DAILĖS MOKYKLOS PAGRINDINIO DAILĖS FORMALŪJŲ ŠVIETIMĄ PAPILDANČIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Rekomendacijomis dėl meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. V-48, Bendrųjų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK- 991 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymo Nr. V-1214 redakcija), Vaikų neformaliojo švietimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK- 2695 (Žin., 2006, Nr. 4-115), Mokyklos nuostatais, patvirtintais Kėdainių rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-70.
2. Programos teikėjas – Kėdainių dailės mokykla (toliau – Mokykla).
3. Informacija apie Mokyklą:
Mokykla įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 191015575.
Mokyklos teisinė forma – savivaldybės biudžetinė įstaiga.
Mokyklos buveinė – Paeismilgio g. 12A, 57247 Kėdainiai, tel. (8 347) 55 467, elektroninis paštas – kedainiudaile@gmail.com, internetinė svetainė – www.daile.kedainiai.lm.lt.
Mokyklos grupė – neformaliojo vaikų švietimo mokykla ir formalųjų švietimą papildančio ugdymo mokykla.
4. Programos pavadinimas – Pagrindinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programa.
5. Programa skirta baigusiems pradinio dailės formalųjų švietimą papildančio ugdymo programą ir kitiems dailei gabiems vaikams, atitinkantiems mokyklos nustatytus kriterijus.
6. Programa gali būti pritaikyta mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, atsirandančių dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų.
6. Programos trukmė 4 metai.
7. Dalyvių amžius – nuo 11 metų. Programos dalyvių priėmimas vykdomas pagal Mokyklos nustatytą tvarką.
8. Įgyvendinant programą mokomasi grupėse.
9. Vidutinis skaičius grupėje – 10 mokinių.
10. Programai įgyvendinanti Mokykla turi ugdymo bazę praktiniam ir teoriniam mokymui bei ekspozicines erdves:
 - 10.1. dailės dalykams pritaikyti kabinetai su molbertais, stovais, stalais, specialiu apšvietimu;
 - 10.2. mokomųjų dalykų dirbtuvės su įranga: grafikos klasė su spausdinimo staklėmis; keramikos klasė su žiedimo staklėmis, degimo krosnimis, ištraukiamosios ventiliacijos sistema; kitos dirbtuvės su dalykui reikalinga specialia įranga;
 - 10.3. kompiuterinė, demonstracinė įranga;
 - 10.4. modeliai ir vaizdinės priemonės natūros studijoms, kita vaizdinė, informacinė ir metodinė medžiaga;
 - 10.5. metodinė skaitykla;
 - 10.6. parodoms pritaikytos erdvės su ekspozicine įranga, skirtos mokinių ir profesionalių dailininkų kūriniais eksponuoti.

11. Karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio (ekstremali temperatūra, gaisras, potvynis, pūga ir kt.), keliančio pavojų mokinių sveikatai ir gyvybei laikotarpiu (toliau – ypatingos aplinkybės) ar esant aplinkybėms mokykloje, dėl kurių ugdymo procesas negali būti organizuojamas kasdieniu mokymo proceso būdu, programa gali būti koreguojama arba laikinai stabdoma, arba organizuojama nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu (toliau – nuotolinis mokymo būdas), atsižvelgiant į ypatingų aplinkybių ar aplinkybių mokykloje pobūdį ir apimtį.

II SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, STRUKTŪRA IR DERMĖ SU KITOMIS DAILĖS UGDYMO PROGRAMOMIS

12. Programos tikslas – nuosekliai ir sistemiškai plėtoti dailės srities žinias, gebėjimus, įgūdžius, ugdyti kultūrinį sąmoningumą, suteikti bendrųjų ir dalykinių dailės kompetencijų, tenkinti dailės pažinimo ir individualios kūrybos poreikius.

13. Programos uždaviniai:

13.1. atskleisti mokinių kūrybinius ir meninės raiškos gebėjimus;

13.2. formuoti įgūdžius ir gebėjimą naudotis įvairių dailės sričių meninės raiškos priemonėmis, išbandyti įvairias dailės technikas ir technologijas;

13.3. supažindinti su Lietuvos ir pasaulio kultūriniu paveldu bei šiuolaikiniais meniniais reiškimais, ugdant gebėjimus analizuoti, interpretuoti, vertinti kūrybos rezultatus;

13.4. ugdyti sociokultūrinius poreikius.

14. Programą sudaro ugdymo turinio branduolio dalykai ir pasirenkamieji dalykai.

15. Branduolį sudaro šie dalykai:

15.1. piešimas;

15.2. tapyba;

15.3. keramika;

15.4. kompozicija;

15.5. dailėtyra.

16. Pasirenkamuosius dalykus (klasikinės ir šiuolaikinės dailės šakos) mokykla siūlo atsižvelgdama į mokyklos turimą bazę, mokytojų pasirengimą ir poreikį.

17. Siekiant užtikrinti Programos dermę su kitomis dailės ugdymo programomis, programos trukmė, dalyvių amžius, rengimo principai ir uždaviniai, struktūra, mokymosi formos, veiklos sritys, mokinių pasiekimai siejami su pagrindinio ir vidurinio ugdymo dailės dalyko bendrąja programa, profesinės linkmės dailės ugdymo modulių, specializuoto ugdymo krypties programa (pagrindinio ir vidurinio ugdymo kartu su dailės ugdymu programa).

III SKYRIUS

PIEŠIMAS

18. Piešimo paskirtis – padėti suvokti tikrovės formų įvairovę, formuoti jų perteikimo bei studijavimo (tūris, forma, proporcijos, struktūra, šviesa, šešėlis ir pan.) įgūdžius. Piešimas apima studijinį (struktūrinis, analitinis, konstruktyvinis, kompozicinis ir kt.), eskizinį bei interpretacinį piešinį.

18. Piešimo tikslas – ugdyti gebėjimus regimo pasaulio trimačius objektus atvaizduoti plokštumoje, naudojantis įvairiomis piešimo priemonėmis ir technikomis; įgyti kūrybinei raiškai reikalingų žinių ir įgūdžių.

19. Piešimo uždaviniai:

19.1. suteikti žinių apie piešimo technines priemones bei jų panaudojimo galimybes, formuoti darbo jomis įgūdžius, nuosekliai įvaldyti piešimo technikas;

19.2. suteikti teorinių ir praktinių žinių apie akademinio piešinio formavimo principus;

19.3. mokyti analizuoti, suvokti, interpretuoti vaizduojamą objektą;

19.4. lavinti pastabumą, nuosekliai formuoti ir tobulinti praktinius piešimo įgūdžius

atvaizduojant natūrą, kūrybinėms idėjoms fiksuoti, ugdyti gebėjimus tikslingai naudoti plastines raiškos priemones;

19.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

20. Piešimo veiklos sritys:

20.1. piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas;

20.2. trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas;

20.3. piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas;

20.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.

21. Piešimo mokymas:

21.1. piešimo mokymosi trukmė – 4 metai;

21.2. skiriamos 2–3 valandas per savaitę;

21.3. mokomasi grupėje, gali būti sudaromos mobilios grupės;

21.4. užsiėmimai vyksta klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;

21.5. mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant piešimo užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę. Siekiama ugdyti pastabumą, nestandartišką analitinį – kūrybinį mąstymą;

21.6. pamokų metu derinamas teorinių žinių įsisavinimas su praktinių įgūdžių formavimu.

Taikomi metodai – stebėjimas, fiksavimas, analizavimas, interpretavimas, vertinimas, aptarimas.

21.7. 3 ir 4 mokymosi metais gali būti numatomos pozuotojų darbo valandos.

22. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: siekti nuosekliai įvaldyti piešimo priemones ir technikas, bei jas savitai panaudoti. Tyrinėti, analizuoti natūrą ir žvelgti į ją piešėjo akimis. Siekti ištraukti iš piešimo procesą ir juo mėgautis. Pasitikėti savo gebėjimais. Vizualizuoti savo mintis ir idėjas piešiant	
1. Veiklos sritis - piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas	
Esminis gebėjimas: sąmoningai naudotis piešimo techninėmis priemonėmis, valdyti ir rinktis piešimo technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Gebėti naudotis piešimo techninėmis priemonėmis ir tikslingai jas pasirinkti	1.1.1. Teisingai vartoti piešimo sąvokas ir terminologiją; 1.1.2. skirti piešimo priemones; 1.1.3. išbandyti įvairias atskirų piešimo priemonių panaudojimo galimybes, išmanyti darbo jomis specifiką
1.2. Valdyti piešimo technikas ir sąmoningai jomis naudotis	1.2.1 Skirti ir apibūdinti piešimo technikas; 1.2.2 išbandyti skirtingas piešimo technikas, išmanyti darbo jomis specifiką ir teikiamas raiškos galimybes
2. Veiklos sritis – trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis klasikinio piešinio formavimo principų įsisavinimas	
Esminis gebėjimas: suprasti piešinio formavimo principus ir sąmoningai naudotis jais	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Komponuoti piešinį	2.1.1. Nusakyti pagrindinius komponavimo principus; 2.1.2. įkomponuoti objektą lape; 2.1.3. sukombonuoti objektus tarpusavyje
2.2. Nustatyti vaizduojamų objektų proporcijas ir proporcijų santykius	2.2.1. Žinoti ir taikyti empirinius proporcijų matavimo būdus; 2.2.2. nustatyti objekto proporcijas ir jas fiksuoti plokštumoje; 2.2.3. nustatyti atskirų objektų proporcijų santykius

2.3. Vaizduoti trimačius objektus ir erdvę, taikant linijinės ir toninės perspektyvos principus	2.3.1. Nusakyti centrinės ir kampinės perspektyvos principus; 2.3.2. praktiškai juos taikyti
2.4. Modeliuoti apimtines formas ir erdvę	2.4.1. Modeliuoti ir lyginti skirtingus tonus, skirti tono niuansus; 2.4.2. tonu perteikti šviesą ir šešėlį; 2.4.3. nusakyti kampuotų ir apvalių figūrų modeliavimo ypatybes; 2.4.4. atskleisti šviesos ir daikto formos sąveiką
2.5. Tikslingai naudoti piešimo plastinės raiškos elementus	2.5.1. Įvardinti piešimo plastinės raiškos elementus; 2.5.2. atskleisti jų naudojimo galimybes
3. Veiklos sritis - piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti supančios aplinkos atvaizdavimą (piešimo iš natūros) įgūdžius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus	3.3.1. Perteikti vaizduojamo objekto konstrukciją; 3.1.1. pastebėti ir užfiksuoti esminius piešiamų objektų bruožus bei ypatybes; 3.1.2. perteikti toną, medžiagiškumą; 3.1.3. perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, minimaliai išmanyti plastinę anatomiją.
3.2. Atvaizduoti objektų grupes bei erdvę	3.2.1. Sustatyti daugiaplanį konstrukcinį piešinį; 3.2.2. pastebėti ir fiksuoti objektų skirtumus (proporcijų, formos, konstrukcijos, tono, apšvietimo, paviršiaus charakterio ir pan.)
3.3. Rinkti keliamus uždavinius atitinkančius piešimo būdus	3.3.1. Išmanyti eskizinį ir studijinį piešinį. 3.3.2. skirti konstruktyvinį, interpretacinį, eksperimentinį piešimą bei žinoti jo paskirtį
3.4. Analizuoti natūrą bei piešinį (jos atvaizdą)	3.4.1. Pastebėti ir fiksuoti formos ir tono niuansus; 3.4.2. perteikti visumos ir detalės santykį; 3.4.3. lyginti natūrą ir piešinį, bei kelis piešinius tarpusavyje
4. Veiklos sritis - kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: kūrybiškai perteikti natūrą, tikslingai rinkti piešimo būdus, plastines priemones ir technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
4.1. Tikslingai rinkti ir kūrybiškai naudoti piešimo priemones bei technikas	4.1.1. Pasirinkti piešimo priemones ir technikas individualiam sumanymui perteikti. 4.1.2. išbandyti eksperimentines piešimo technikas ir piešinio formavimo būdus; 4.1.3. siekti individualumo formuojant piešimo braižą.
4.2. Kūrybiškai perteikti ir interpretuoti fiksuojamą medžiagą savo darbuose	4.2.1. Susipažinti su piešimo plastinės kalbos istorine raida; 4.2.2. tinkamai pasirinkti piešimo plastinės kalbos priemones piešinio idėjai perteikti;

	4.2.3. išbandyti interpretavimo būdus ir galimybes bei taikyti juos piešiant; 4.2.4. formuoti individualų požiūrį į natūrą ir ją kūrybiškai perteikti
4.3. Dalyvauti piešinių parodose, projektuose ir pan.	4.3.1. Pritaikyti įvaldytas piešimo technikas ir priemones kūrybiniame piešime; 4.3.2. savarankiškai piešti, mokėti kelti individualius tikslus

23. Piešimo turinys:

23.1. Piešimo techninių priemonių pažinimas ir darbo įgūdžių jomis formavimas, nuoseklus piešimo technikų įvaldymas. Susipažinama su įvairiomis piešimo priemonėmis (pieštukas, grafitas, anglis, sepija, kreida, trintukas, tušas, flomasteris ir pan.), išbandomos įvairios jų naudojimo galimybės ir nuosekliai formuojami darbo jomis įgūdžiai. Išbandomos ir įvaldomos įvairios sausos ir šlapios piešimo technikos. Susipažinama su netradicinėmis piešimo priemonėmis ir eksperimentinėmis technikomis.

23.2. Trimačio vaizdo perteikimas plokštumoje, teorinis ir praktinis piešinio formavimo principų įsisavinimas. Susipažinama su piešimo plastinės kalbos elementais (taškas, linija, dėmė, štrichas), jų panaudojimo galimybėmis. Mokomasi nustatyti piešiamo objekto bei jo dalių proporcijas, atskirų objektų dydžių santykį. Susipažinama su klasikiniiais komponavimo principais (piešimo lapo geometrija, erdvės dalinimas, simetrijos ašys, optinis centras ir jų sąveika), linijine perspektyva (horizontas, žiūrėjimo taškas, centrinė ir kampinė perspektyva, fokusų taškai) ir tonine perspektyva. Mokomasi modeliuoti skirtingus tonus bei juos niuansuoti, plečiama tonų skyrimo geba. Mokomasi modeliuoti kampuotas ir apvalias formas, perteikti šviesą ir šešėlį, suprasti formos ir šviesos tarpusavio sąveiką. Susipažinama su klasikinio piešimo proceso metodine eiga, piešinio tolygaus formavimo principas, viso proceso metu išlaikant piešiamo objekto komponavimo, konstravimo, proporcijų perteikimo ir plastinės struktūros visumą.

23.3. Piešimo objektų studijavimas, fiksavimas, analizavimas. Piešiami įvairaus sudėtingumo natūros objektai, pradedant nuo elementarių geometrinių figūrų palaipsniui pereinant prie sudėtingesnių skirtingų medžiagų ir įvairių paviršių daiktų piešimo. Mokomasi suprasti vaizduojamo objekto konstrukciją, perteikti toną, jo niuansus, medžiagiškumą, tekstūrą, faktūrą, minkštų ir kietų kūnų paviršių, pastebėti ir užfiksuoti esminius piešiamų objektų bruožus bei ypatybes. Mokomasi piešti sudėtingus objektus, gamtines ir architektūrines formas bei objektų grupes perteikiant erdvę (natiurmortas, interjeras, architektūrinių objektų piešiniai, architektūrinis peizažas). Įgyjama bendrųjų žinių apie žmogaus anatomiją, galvos ir figūros proporcijas bei konstrukciją, piešiant portretą ir figūrą, mokomasi perteikti portretinį panašumą, charakterį, figūros plastiką, judesį. Siekiama nuosekliai analizuoti natūrą, lyginti ją ir piešinį, suvokti piešiamų objektų formos esmę, pastebėti niuansus. Piešiami eskiziniai, studijiniai, interpretaciniai, mintini piešiniai.

23.4. Kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Atsižvelgiant į mokinio psichologinių/fiziologinių ypatybių, formuojami individualūs piešimo technikos įgūdžiai, susipažinama su piešimo plastinės kalbos istorine raida ir eksperimentiniais piešimo būdais. Skatinama kūrybiškai naudotis piešimo plastinės ir techninės kalbos priemonėmis, eksperimentuoti. Mokomasi piešiniuose interpretuoti fiksuojamą medžiagą. Formuojami savarankiško piešimo įgūdžiai, individuali meninė raiška.

IV SKYRIUS TAPYBA

24. Tapybos paskirtis – pažinti spalvų savybes ir jų, bei tapybos priemonių, technikų, plastinės raiškos pagalba, įvaizdinti regimąjį ar vaizduotės pasaulį, abstrakčias idėjas.

25. Tapybos tikslas – ugdyti tapybos plastinės raiškos, medžiagų, priemonių, spalvos galimybių išmanymą bei praktinius tapymo įgūdžius studijiniuose ir kūrybiniuose darbuose.

26. Tapybos uždaviniai:

26.1. suteikti žinių apie tapybos medžiagų bei priemonių technines ir tapybos plastinės kalbos galimybes, jų panaudojimo įvairovę;

26.2. suteikti žinių apie teorines, istorines, sociokultūrinės, psichoemocines spalvos bei spalvinių derinių pažinimo, suvokimo ir praktinio naudojimo galimybes, lavinti spalvų atpažinimo gebą;

26.3. mokyti analizuoti, suvokti, vertinti, interpretuoti vaizduojamą objektą spalviniu - tapybiniu požiūriu, kūrybiškai naudoti tapybos plastinės kalbos elementus;

26.4. nuosekliai formuoti ir tobulinti tapymo įgūdžius, lavinti gebėjimus sąmoningai ir originaliai naudoti plastines raiškos priemones;

26.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

27. Tapybą sudaro šios veiklos sritys:

27.1. žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje;

27.2. spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas;

27.3. nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas;

27.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.

28. Tapybos mokymas:

28.1. tapybos mokymosi trukmė – 4 metai;

28.2. skiriamos 2–3 valandos per savaitę;

28.3. mokomasi grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;

28.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.;

28.5. teorija derinama su praktinių įgūdžių formavimu. Mokoma(si) stebėti, analizuoti, fiksuoti, interpretuoti, suprasti, vertinti;

28.6. mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant tapybos užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę. Siekiama ugdyti nestandartišką kūrybinį, kritinį mąstymą;

28.7. derinami informaciniai (aiškinimas, pasakojimas, demonstravimas), kūrybiniai (laisvas tapymas, bandant technines dažų ir priemonių savybes, improvizacinis tapymas, bandant plastines galimybes, greitas ir studijinis tapymas, remiantis natūros stebėjimu ar vaizduote) ir patariamieji (tapomos natūros analizė, patarimai visai mokinių grupei ir individualiai kiekvienam mokiniui, individualūs ir grupiniai tapomų paveikslų aptarimai, iš(si)aiškinant esmines klaidas ir įvertinant asmeninius pasiekimus) metodai;

28.8. 3 ir 4 mokymosi metais gali būti numatomos pozuotojų darbo valandos.

29. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: suvokti regimąjį bei vaizduotės pasaulį, kaip spalvų ir spalvinių derinių reiškimosi erdvę. Pažinti ir skirti tapybos technikas bei gebėti jomis naudotis. Suprasti, analizuoti ir vertinti klasikinės bei šiuolaikinės tapybos kūrinius ir procesus, reikšti asmeninę nuomonę apie juos. Realizuoti kūrybines idėjas, tinkamai pasirenkant raiškos būdus ir tapybines priemones. Formuoti ir tobulinti individualią plastinę kalbą, subjektyvų analitinį ir emocinį santykį su tapybos objektu	
1. Veiklos sritis - žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje	
Esminis gebėjimas: įvaldyti tapybos technikas ir tapymo būdus, įsisavinti pagrindinę tapybos plastikos terminiją, naudoti tapybos plastinės raiškos elementus	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įvaldyti skirtingas tapymo medžiagas, priemones ir būdus	1.1.1. Atpažinti ir skirti tapybos technikas; 1.1.2. pasirinkti tapymui reikalingas medžiagas, priemones bei tapymo būdus; 1.1.3. skirti pagrindinių dažų (akvarelė, guašas, akrilas, aliejus,) tapybines ir technologines savybes, atskleisti tapymo jais ypatumus ir galimybes.
1.2. Naudoti tapybos plastinės kalbos elementus	1.2.1. Skirti tapybos plastinės raiškos elementus;

	1.2.2. atskleisti jų naudojimo galimybes.
2. Veiklos sritis - spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas	
Esminis gebėjimas: tikslingai naudoti spalvą ir spalvinius derinius – pagrindinę tapybos išraiškos priemonę – vaizduojant natūrą ir kuriant	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Naudotis spalvotyros žiniomis tapant	2.1.1. Naudoti pagrindinius spalvotyros terminus: spalvų ratą, spalvų gaublį ir achromatinius jo pjūvius, pagrindinių ir papildomų spalvų priešpriešas, pagrindinius spalvų ir tonų kontrastų bei indukcijos principus, spalvų optinio ir mechaninio maišymo(si) galimybes, skirti šiltų - šaltų spalvų ir atspalvių gamas; 2.1.2. sąmoningai naudotis spalvos teorijos ir istorijos žiniomis analizuojant tapybos ar kitą kūrinį.
2.2. Spalvą analizuoti atsietai nuo objekto – kaip vizualinę, tapybinę, sąlyginę savybę	2.2.1. Įvardinti ne daiktines, bet spalvines - tapybines natūros savybes; 2.2.2. apibūdinti spalvinius derinius.
3. Veiklos sritis - nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti tapymo įgūdžius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Tapyti natūrmortą, peizažą, portretą, figūrą	3.1.1. Įvardinti spalvotyros, tapybos plastikos elementų ir kompozicijos taikymo galimybes; 3.1.2. stebėti ir analizuoti tapomą objektą ar objektų grupes
3.2. Tapybinėmis priemonėmis vaizduoti formą, apimtį, medžiagiškumą, šviesą, erdvę	3.2.3. Atpažinti formos, šviesos, erdvės, medžiagiškumo perteikimo būdus; 3.2.4. apibūdinti skirtingų kultūrinių epochų tikrovės suvokimo ir vaizdavimo tapybos priemonėmis būdus
3.3. Perteikti asmeninį (emocinį, loginį ar kt.) santykį su tapomu objektu	3.3.1. Įvardinti natūros spalvinę nuotaiką; 3.3.2. apibūdinti vaizduojamo objekto tapybinį charakterį
4. Veiklos sritis - kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: mokėti sąmoningai ir kūrybiškai naudoti ir jungti tarpusavyje tapybinės kalbos elementus	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
4.1. Analizuoti tikrovę ir rasti meninės raiškos bei tapymo technikos būdus jai transformuoti į tapybos kūrinį	4.1.1. Įvardinti koliažo, asambliažo, mišrių ir kompiuterinių technikų bei vaizdo kūrimo netradicinėmis priemonėmis galimybes; 4.1.2. pastebėti tapybos plastinės kalbos elementus meno kūrinuose
4.2. Naudotis spalvotyros bei spalvos istorinės raidos žiniomis kuriant individualią spalvinę gamą, ieškoti originalių spalvinių derinių bei eksperimentuoti spalvų galimybėmis tapant	4.2.1. Apibrėžti pagrindinius istorinius spalvos ir spalvinių derinių suvokimo etapus; 4.2.2. įvardinti teorinius, istorinius, socialinius, emocinius, dvasinius spalvos sampratos aspektus, ir praktinio naudojimo galimybes
4.3. Tikslingai jungti, kombinuoti ir manipuluoti pavieniais plastikos elementais bei jų grupėmis, gebėti juos kūrybiškai naudoti	4.3.1. Apibūdinti pavienių raiškos priemonių ir jų kombinacijų ypatumus ir galimybes; 4.3.2. atpažinti klasikinės, modernizmo,

idėjos arba impulso, emocijos įprasminimui	postmodernizmo tapybos plastinės kalbos ypatybės; 4.3.3. analizuoti kitų vizualiųjų menų plastikos elementų panaudojimo tapyboje galimybes; argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą
4.4. Dalyvauti parodose, projektuose ir pan.	4.4.1. Kelti individualius tikslus savarankiškai tapant; 4.4.2. apibūdinti, analizuoti, vertinti, interpretuoti savo ir kitų tapybos darbus, technologinius ir kūrybinius eksperimentus, suvokti juos skirtinguose kontekstuose

30. Tapybos turinys:

30.1. žinių apie tapybos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei tapybos plastinės kalbos elementus įgijimas bei taikymas praktikoje. Susipažįstama su pagrindiniais tapybos plastinių bei techninių priemonių terminais, su įvairiais tapybiniais dažais (akvarelė, akrilas, tempera, aliejus ir pan.), jų techninėmis savybėmis bei tapybinėms galimybėms, jiems naudoti skirtomis priemonėmis;

30.2. spalvų ir spalvinių derinių suvokimo, gebėjimo juos perteikti ir tikslingai naudoti ugdymas. Pažintis su spalvotyros terminija ir pagrindais, spalvinių derinių suvokimo ir praktinio naudojimo tapyboje raida. Teorinės žinios nuosekliai gilinamos ir betarpiškai įtvirtinamos praktinėmis užduotimis;

30.3. Nuoseklus tapymo įgūdžių formavimas. Mokomasi analizuoti ir suprasti vaizduojamų objektų arba jų grupių tapybinės interpretacijos galimybes. Nuosekliai vystomi regimosios tikrovės perkūrimo tapybinėmis priemonėmis gebėjimai (šviesa, šešėlis, kontrastas, niuansas, linijinė ir/ar spalvinė perspektyva, formos ir erdvės modeliavimas tonu ir/ar spalva, detalizacija ir apibendrinimas, medžiagiškumas). Formuojami ir tobulinami tapymo kalbos įgūdžiai (tapybiškumas/dekoratyvumas/grafiškumas, koloritas, spalviniai santykiai, apšvietimo charakteris, spalvinės dėmės dydžio ir formos svarba, potėpis ir faktūra) tapant natūrmortą, peizažą, portretą, pusfigūrę ar figūrą ir atliekant vis sudėtingesnes medžiagines natūros vaizdavimo (skaidrumas, blizgumas, atspindys, ir pan.) ir tikslines (šviesa, forma, erdvė ir pan.) užduotis;

30.4. Kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Skatinamas domėjimasis šiuolaikiniais tapybos procesais, analitinis ir kontekstualus jų vertinimas, gretinimas su asmeniniais kūrybiniais siekiais; improvizacija, individualumas, meninis ir techninis eksperimentavimas. Formuojama stilistinė tapybos kalba (asmeninė spalvinė sistema, tapysenos maniera, ritmika, spalvinis ir prasminis akcentavimas, subjektyvi erdvėvoka) ir gebėjimas sąmoningai naudoti specifines plastines priemones bei jų derinius tapomame paveiksle, suprasti jų psichoemocinio poveikio galią.

V SKYRIUS KERAMIKA

31. Keramikos paskirtis – ugdyti erdvinės formos suvokimą, įgyti jos kūrimo pagrindus. Keramika apima lipdybą, konstravimą, erdvinę plastiką, erdvinės formos kompoziciją, formos ir spalvos-dekoro kompoziciją, skulptūrines formas ir objektus, skulptūrines instaliacijas, liaudies meno tradiciją, žiedimą, ir kt. Atsižvelgiant į mokyklos turimą bazę, mokytojų pasirengimą ir poreikį, keramika gali būti keičiama kitais erdvinės formos kūrimo ir (ar) taikomosios dailės principų suvokimą ugdančiais dalykais (tekstile, menine oda, instaliacija ar pan.).

32. Keramikos tikslas – ugdyti gebėjimus suvokti, atrasti ir kurti erdvinius objektus trimatėje erdvėje ir projekcijose, tam panaudojant įvairias priemones. Įgyti skulptūros ir keramikos meno žinių bei įgūdžių, reikalingų kūrybinei raiškai.

33. Keramikos uždaviniai:

- 33.1. suteikti keramikos plastinės struktūros, technikų ir technologijų teorinių bei praktinių žinių;
- 33.2. lavinti pastabumą, derinti jį su taktiliniu jautrumu bei struktūrine erdvinės formos kūrimo logika;
- 33.3. išmokyti skulptūrinėmis/keraminėmis priemonėmis atvaizduoti aplinkos objektus erdvėje;
- 33.4. praktiškai taikyti erdvinės raiškos įgūdžius;
- 33.5. atskleisti įvairialypes formos suvokimo ir naudojimo mene bei gyvenime galimybes;
- 33.6. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.
34. Keramikos veiklos sritys:
- 34.1. žinių apie keramikos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei keramikos plastinės kalbos elementus įgijimas;
- 34.2. formos suvokimo ugdymas;
- 34.3. nuoseklus erdvinės formos, formos plastikos, formos-dekoro-spalvos santykio kūrimo įgūdžių lavinimas, modeliuojant ar atvaizduojant natūros objektus;
- 34.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas.
35. Keramikos mokymas:
- 35.1. mokymosi trukmė – 4 metai:
- 35.1.1. 1 ir 2 mokymosi metais mokoma keramikos ir erdvinio formavimo pagrindų;
- 35.1.2. 3 ir 4 mokymosi metais gali būti mokoma meninės odos, tekstilės ir keramikos;
- 35.2. skiriamos 2 valandos per savaitę;
- 35.3. mokomasi grupėmis, naudojant individualizuotą mokymą, lanksčiai pritaikant užduotis, geriausiai atitinkančias mokinio gebėjimų poreikius bei plėtotę.
- 35.4. pamokų metu derinamos teorinės žinios su praktiniais įgūdžiais. Taikomi nuoseklūs mokymo(si) metodai – stebėjimas, fiksavimas, medžiagos ir technologijos įvaldymas, analizavimas, interpretavimas, eksperimentas, vertinimas, aptarimas.
36. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Materializuoti plastines idėjas kuriant erdvines formas ir formuojant erdvę. Gilinti formos ir erdvės suvokimą. Siekti tikslingai taikyti formos kūrimo būdus kūrybinėse užduotyse. Pažinti, tikslingai praktikoje pasirinkti medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Sieti formą, idėją, funkciją, medžiagą, spalvą ir erdvę. Įprasminti savo idėjas formos srityje	
1. Veiklos sritis - žinių apie keramikos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei keramikos plastinės kalbos elementus įgijimas	
Esminis gebėjimas: skirti keramikos technikas ir formos kūrimo būdus, įsisavinti pagrindinę keramikos plastikos terminiją, naudoti keramikos plastinės raiškos elementus	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įvaldyti skirtingas keramikos medžiagas, priemones; formos bei dekoro kūrimo būdus	1.1.1. Atpažinti ir skirti keramikos technikas; 1.1.2. įvardinti technologiškai reikalingas medžiagas, priemones, formos bei dekoro kūrimo būdus; 1.1.3. įvardinti pagrindinių medžiagų skulptūrinės ir technologinės savybes, išmanyti darbo jomis ypatumus ir galimybes; 1.1.4. giliau išmanyti lipdybos technikas bei keramikos technologiją; 1.1.5. įvardinti objekto mechaninės kopijos atlikimo būdus, priemones ir technologijas
1.2. Apibūdinti keramikos plastinės raiškos priemones ir jas taikyti	1.2.1. Taisyklingai vartoti keramikos sąvokas ir terminologiją; 1.2.2. skirti keramikos plastinės raiškos priemones; 1.2.3. nusakyti jų naudojimo galimybes
2. Veiklos sritis - formos suvokimo ugdymas	

Esminis gebėjimas: tikslingai naudoti formą, jos plastiką atvaizduojant natūrą ir kuriant	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Sieti formą, idėją, funkciją, spalvą ir medžiagą	2.1.1. Skirti formų charakterius ir žinoti jų panaudojimo idėjai perteikti galimybes; 2.1.2. įvardinti formos, spalvos ir funkcijos tarpusavio priklausomybę. 2.1.3. taikyti funkcionalaus objekto kūrimo metodiką. 2.1.4. atskleisti medžiagos, spalvos, formos ir formos plastikos tarpusavio priklausomybę
2.2. Sieti formą, spalvą ir erdvę	2.2.1. Nusakyti erdvės, spalvos ir keraminio/skulptūrinio objekto santykį; 2.2.2. parinkti keraminiam/skulptūriniam objektui tinkamą vietą erdvėje; 2.2.3. apibūdinti, kaip keraminėmis/skulptūrinėmis ir spalvinėmis struktūromis apvaldyti erdvę
2.3. Formą analizuoti atsietai nuo objekto	2.3.1. Įvardinti objekto formos savybes; 2.3.2. apibūdinti formos ir spalvos santykį; 2.3.3. apibūdinti formos ir paviršiaus (faktūros) santykį
3. Veiklos sritis - nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus	
Esminis gebėjimas: nuosekliai ir kūrybiškai gilinti skulptūrinės raiškos (lipdymo) įgūdžius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Atvaizduoti įvairaus sudėtingumo natūros objektus	3.1.1. Perteikti objekto skulptūrinių masių proporcijas bei susstatymą; 3.1.2. atskleisti vaizduojamo objekto vidinę konstrukciją; 3.1.3. išskirti ir perteikti esminius lipdomų objektų bruožus, formos išraiškingumą; 3.1.4. perteikti žmogaus veido ir kūno proporcijas, taikyti bent minimalias plastinės anatomijos žinias
3.2. Lipdyti reljefą, apvalią formą-skulptūrą	3.2.1. Įvardinti reljefo ir apvalios skulptūros rūšis; 3.2.2. paaiškinti erdvinio objekto vaizdavimo reljefe ir apvalioje skulptūroje specifinių skirtumų išmanymą
3.3. Keraminėmis priemonėmis perteikti formą, formos ir paviršiaus charakterį, faktūrą medžiagiškumą, erdvę	3.3.1. Taikyti formos, faktūros, medžiagiškumo, erdvės, spalvos perteikimo būdus. 3.3.2. įvardinti skirtingų kultūrinių epochų tikrovės suvokimo ir vaizdavimo būdus keramikos priemonėmis
3.4. Lavinti pastabumą, natūros ir nulipdyto objekto analizavimo bei lyginimo įgūdžius	3.4.1. Pastebėti ir perteikti formos niuansus; 3.4.2. atskleisti visumos ir detalės santykį; 3.4.3. mokėti apibendrinti formą; 3.4.4. analizuoti natūrą ir užfiksuotą vaizdą
3.5. Perteikti asmeninį (emocinį, loginį ar kt.) santykį su vaizduojamu objektu	3.5.1. Įvardinti vaizduojamo objekto nuotaiką; 3.5.2. apibūdinti objekto charakterį
4. Veiklos sritis - kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas	
Esminis gebėjimas: sąmoningai ir kūrybiškai naudoti skulptūrinės ir plastinės keramikos raiškos	

priemonės, siekiant meninio rezultato	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
4.1. Demonstruoti individualius skulptūrinės plastikos ir keramikos technikos(ų) įgūdžius	4.1.1. Įvardinti individualaus meninio braižo požymius; 4.1.2. įvardinti klasikinės ir eksperimentinės keramikos technikas, vaizdo kūrimo netradicinėmis priemonėmis galimybes; 4.1.3. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą
4.2. Sąmoningai interpretuoti ir transformuoti formas norimai idėjai išreikšti	4.2.1. Taikyti skirtingus interpretavimo būdus, išmanyti jų teikiamas galimybes; 4.2.2. argumentuoti savo pasirinkimą vaizduoti (ne)akademinėmis formomis, formuluoti idėjas; 4.2.3. eksperimentuoti ieškant tinkamos formos plastikos
4.3. Tikslingai jungti skulptūros, keramikos ir kitų dailės sričių plastinės kalbos elementus, gebėti juos kūrybiškai panaudoti idėjos įprasminimui	4.3.1. Įvardinti klasikinės, liaudies meno, modernizmo, postmodernizmo keramikos stilistines plastinės kalbos savybes; 4.3.2. analizuoti kitų vizualiųjų menų plastikos elementų panaudojimo keramikos raiškoje galimybes
4.4. Dalyvauti parodose, projektuose ir pan.	4.4.1. Apibūdinti, analizuoti, vertinti, interpretuoti savo ir kitų skulptūrinės-plastinės raiškos darbus; 4.4.2. apibūdinti konteksto svarbą; 4.4.3. mokėti kelti individualius tikslus savarankiškai kuriant

37. Keramikos turinys:

37.1. Žinių apie keramikos medžiagų ir priemonių technines galimybes bei skulptūrinės ir plastinės kalbos elementus įgijimas. Susipažįstama su keramikos medžiagų įvairove. Išbandomos darbo su jomis priemonės bei mokomasi formos ir dekoravimo būdų. Mokoma lipdybos ir molio formavimo įgūdžių bei keramikos technologijos žinių. Pagal galimybes susipažįstama su įvairiais konstravimo, medžiagų plastiškumo ir transformacijos, liejimo, klijavimo, lipdymo, dekoravimo, gremžimo-skaptavimo, degimo ir kt. technologiniais procesais. Supažįstama su keramikos plastinės raiškos elementais ir priemonėmis (plokštuma, reljefas, paviršius/faktūra, spalva, erdvinė struktūra, forma, masė, konstrukcija);

37.2. formos suvokimo ugdymas. Gilinamasi į keraminio objekto vidinę ir stilistinę struktūrą, konstrukciją. Mokomasi objekto kopijos atlikimo ir interpretacijos technikų. Gilinamasi į medžiagos, formos ir formos plastikos tarpusavio priklausomybę, formos ir spalvos, formos ir ją supančios erdvės, formos ir funkcijos santykį;

37.3. nuoseklus erdvinės formos ir formos plastikos kūrimo įgūdžių lavinimas, atvaizduojant natūros objektus. Analizuojamos geometrinės formos ir jų tarpusavio sąveika bei gamtos formos. Susipažįstama su žmogaus veido ir figūros bendrosiomis proporcijomis, kūno dalių skulptūrine plastika ir konstrukcija, gilinasi į įvairių medžiagų skulptūrinės ir technologines savybes. Siekiama lipdybos ir/ar kitokių formos konstravimo būdų išraiškumo;

37.4. kūrybiškumo ir individualaus požiūrio ugdymas. Formuojamas individualus meniškumo, plastinės interpretacijos vidinis poreikis tikslingam plastinių ir techninių raiškos priemonių panaudojimui vaizduojamojo objekto charakteristikoms ir/ar idėjai atskleisti. Skatinamas technologinis eksperimentavimas, tarpdiscipliniškumas, individualaus braižo paieškos, subjektyvi erdvėvoka ir gebėjimas sąmoningai naudoti specifines plastines/skulptūrines priemones bei jų derinius kūrinyje, suprasti jų psichoemocinio poveikio galią.

VI SKYRIUS KOMPOZICIJA

38. Kompozicijos paskirtis – supažindinti mokinius su dailės kūrinio kūrimo sisteminiais principais, formuoti plastinių idėjų vizualizavimo įgūdžius, ugdyti nestandartišką kūrybinį kritinį mąstymą.

39. Kompozicijos tikslas – ugdyti gebėjimus suvokti ir kurti meninį vaizdą, tikslingai pasirenkant individualius raiškos būdus, priemones, dailės sritis.

40. Kompozicijos mokymo uždaviniai:

40.1. suteikti teorinių ir praktinių žinių apie komponavimo pagrindus, kompozicijos rūšis, ypatybes, kūrimo principus;

40.2. supažindinti su atskirų dailės šakų meninio vaizdo kūrimo specifika;

40.3. nuosekliai lavinti individualią meninę raišką, gebėjimus pasirinkti ir taikyti plastines raiškos priemones;

40.4. formuoti vizualinę pasaulėžiūrą, suvokiant, analizuojant, vertinant, interpretuojant vizualumą, savo ir kitų kūrybos procesą bei rezultatus.

40.5. ugdyti kūrybiškumą bei individualų požiūrį.

41. Dalykas apima komponavimo pagrindus, klasikinių ir šiuolaikinių dailės šakų kompoziciją.

42. Kompozicijos veiklos sritys:

42.1. formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas;

42.2. sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas;

42.3. pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieškos.

43. Kompozicijos mokymas:

43.1. mokymosi trukmė – 4 metai;

43.2. kompozicijos mokoma nuosekliai didinant mokinio raiškos srities pasirinkimo galimybes:

43.2.1. 1-ais mokymosi metais mokoma komponavimo pagrindų ir kompozicijos kūrimo principų;

43.2.2. 2-ais metais mokiniai mokomi grafinės ir spalvinės kompozicijos;

43.2.3. 3-iais mokymosi metais mokiniai supažindinami su grafinio dizaino pagrindais;

43.2.4. 4-ais metais atliekamas pasirinktos konkrečios dailės šakos baigiamasis darbas.

43.3. 1–3 mokymosi metais kompozicijai skiriamos 2–3 valandas per savaitę, 4-aisiais metais mokiniui skiriama 1 individualaus ugdymo valanda per savaitę pasirinktos konkrečios dailės šakos mokymui;

43.4. teorija derinama su praktinių įgūdžių formavimu. Mokoma individualizuotai, lanksčiai pritaikant užduotis, laiduojančias mokinio gebėjimų plėtotę;

43.5. užsiėmimai organizuojami klasėse, gamtoje, muziejuose, galerijose ir kt.

44. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Domėtis, kaip tikslingai taikyti kompozicinės raiškos elementus, priemones, o taip pat kompozicijos sisteminis principus kūrybinėse užduotyse.

Siekti pažinti, tikslingai pasirinkti ir taikyti praktikoje medžiagas, darbo priemones, technikas ir technologijas. Skirti prasmę nuo reikšmės. Norėti realizuoti kūrybinėje veikloje ir rasti jai vietas savo asmeniniame gyvenime. Atsakingai žiūrėti į kūrybą

1. Veiklos sritis - formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas

Esminis gebėjimas: naudoti kompozicinės raiškos priemones bei sisteminis principus kuriant

Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Naudoti plastinės raiškos elementus, taikant kompozicines raiškos priemones	1.1.1. Taikyti kompozicinės raiškos elementus (taškas ir linija, dėmė, šviesa ir šešėlis, spalva ir tonas). 1.1.2. įvardinti ir paaiškinti kompozicinės raiškos priemones (dydis, proporcijos ir

	orientacija, simetrija, asimetrija ir dissimetrija, statika ir dinamika, kontrastas, niuansas ir tapatybė, ritmas ir ornamentas) ir jų panaudojimo galimybes
1.2. Gebėti kurti skirtingo pobūdžio kompozicijas	1.2.1. Analizuoti klasikinės kompozicijos rūšis pagal kompozicinių elementų išdėstymą bei pagal santykį su regimuoju pasauliu; 1.2.2. apibūdinti kompozicijų rūšis.
2. Veiklos sritis - sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas	
Esminis gebėjimas: naudoti sisteminius komponavimo principus kuriant	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Komponuoti, taikant kompozicijos sisteminius principus	2.1.1. Plėtoti temą, vystyti siužetą; 2.1.2. atskleisti įvairias nuotaikas; 2.1.3. atrasti individualumo elementus plastinėje kalboje; 2.1.4. įvardinti stilizacijos ypatumus, plastiškai interpretuoti vizualumą; 2.1.5. suprasti simbolių semantinę struktūrą, mokėti pritaikyti ją praktikoje; 2.1.6. suprasti funkcionalumo ir kūrinio plastikos sąryšį; 2.1.7. įvardinti įvairius santykio su aplinka aspektus; 2.1.8. taikyti stilistinės visumos formavimo principus. 2.1.9. paaikškinti subjektyvumo įtaką kūrybai; 2.1.10. vystyti idėją formuluojant sumanymo esmę, išsikeliant koncepciją; 2.1.11. atskleisti konteksto svarbą, 2.1.12. sąmoningai orientuotis vertybinėse kategorijose; 2.1.13. išreikšti ideologiją
3. Veiklos sritis - pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieška	
Esminis gebėjimas: įgyvendinti idėjas, tikslingai panaudojant kompozicines raiškos priemones, medžiagas bei technikas	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Tikslingai naudoti kompozicijos teorijos žinias ir įgytus praktinius įgūdžius, pasirinktos dailės srities kūriniai sukurti	3.1.1. Išvardinti dailės šakas, apibūdinti jų raiškos skirtumus ir teikiamas galimybes; 3.1.2. susipažinti su pasirinktos dailės šakos technines ir plastines raiškos savybes, jų panaudojimo galimybes bei būdus; 3.1.3. išbandyti pasirinktos dailės šakos klasikinės bei eksperimentinės technikas; 3.1.4. žinoti pasirinktos dailės šakos plastinės kalbos istorinę raidą; 3.1.5. analizuoti pasirinktos dailės šakos kompozicinę specifiką.
3.2. Vizualiai reikšti asmenines menines idėjas, ieškoti individualių raiškos formų	3.2.1. įvardinti idėjos ir medžiagos santykio, įvairialypių kūrinio ir aplinkos santykio aspektų, stilistinės visumos, autoriaus – kūrinio – žiūrovo subjektyvaus santykio, vertybinės orientacijos, ideologijos ir kt. klausimų svarbą

	kuriant; 3.2.2. atskleisti klasikinės, modernizmo, postmodernizmo plastinės kalbos savybes
3.3. Dalyvauti parodose, projektuose ir pan.	3.3.1. Reikšti kūrybines iniciatyvas, formuluoti asmeninius meninius tikslus; 3.3.2. argumentuoti savo ieškojimų pobūdį ir eksperimentinių technikų tikslingumą.

45. Kompozicijos turinys:

45.1. Formaliųjų komponavimo pagrindų įsisavinimas. Supažįstama su bendrais komponavimo principais, kompozicijos raiškos elementais (taškas ir linija, dėmė, šviesa ir šešėlis, spalva ir tonas) ir priemonėmis (statika, dinamika, simetrija ir kt.), rūšimis pagal kompozicinių elementų išdėstymą (uždara, atvira ir kt.) bei pagal santykį su regimuoju pasauliu (siužetinė, abstrakti, ir pan.).

45.2. Sisteminių kompozicijos kūrimo principų pažinimas. Mokoma komponuoti naratyvo ar idėjos pagrindu. Analizuojami kompozicijos kūrimo sisteminiai principai, ritmika, vaizdo kadravimo ir prasminių momentų akcentavimo mechanizmai, objekto ir funkcijos sąsajos, ryšys tarp objekto ir ženklo, reikšmės ir prasmės, stilizavimo, stilistinės vienovės kūrimo būdai, konteksto, vertybinės orientacijos klausimai.

45.3. Pasirinktos dailės šakos kūrybinių principų įsisavinimas, individualių raiškos formų paieška. Gilinamasi į atskirų dailės šakų komponavimo ypatumus, vaizdavimo būdus, technines galimybes. Susipažįstama su klasikinėmis bei eksperimentinėmis technikomis, pasirinktos dailės šakos plastinės kalbos istorine raida. Mokomasi pasirinktos dailės šakos plastinių ir techninių raiškos priemonių įvaldymo, sprendžiant kylančius idėjos ir medžiagos, kūrinio ir aplinkos, autoriaus – kūrinio – žiūrovo santykio, stilistinės visumos, vertybinės orientacijos, ideologijos ir kt. klausimus. Skatinama ieškoti, įtvirtinti, analizuoti, pagrįsti, vertinti individualias ir grupines raiškos formas.

VII SKYRIUS DAILĖTYRA

46. Dailėtyros paskirtis – supažindinti su dailės, architektūros istorine raida, kūrinių istoriniu ir kultūriniu kontekstu, dailės rūšimis, žanrais ir vizualinės kalbos pagrindais, formuoti individualų mokinio santykį su kūriniu, ugdyti gebėjimą vertinti. Dailėtyra apima dailės istoriją, teoriją (stiliai, žanrai, meninės raiškos priemonės ir kt.), kritiką (kūrinio ir jo aplinkos analizė, interpretacija, vertinimas).

47. Dailėtyros tikslas – ugdyti visuminį meno reiškinių suvokimą, suteikiant dailės istorijos, teorijos, kritikos žinias, kūrinio analizės ir vertinimo įgūdžius, formuojant individualų santykį su meno kūriniu ar reiškiniu.

48. Dailėtyros uždaviniai:

48.1. suteikti teorinių žinių apie dailės rūšis, žanrus, stilius, vizualinės kalbos elementus;

48.2. supažindinti su Lietuvos ir pasaulio kultūriniu paveldu bei šiuolaikiniais meniniais reiškiniais, atskleisti skirtingą vizualinių reiškinių prigimtį ir įvairialypius jų vaidmenis konkrečiuose sociokultūriniuose kontekstuose;

48.3. išmokyti analizuoti, interpretuoti, vertinti kūrybos rezultatus.

49. Dailėtyros veiklos sritys:

49.1. teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas;

49.2. meno kūrinių, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas;

49.3. vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas.

50. Dailėtyros mokymas:

50.1. skiriama 1 valanda per savaitę;

50.2. mokymosi trukmė – 4 metai;

50.3. mokomasi grupėje, gali būti sudarytos mobilios grupės;

50.4. užsiėmimai organizuojami klasėse, muziejuose, galerijose, parodose, dailininkų studijose, bibliotekose ir kt., suteikiama galimybė naudotis įvairiais informaciniais šaltiniais;

50.5. derinami informaciniai ir kūrybiniai ir kt. ugdymo metodai, užduotys atliekamos individualiai ir grupėmis, ugdomas mokinių kritinis mąstymas, gebėjimai argumentuoti, ieškoti, atrinkti ir vertinti informaciją.

51. Mokinių pasiekimai:

Nuostatos: Žvelgti į dailės ir architektūros istoriją kaip į vieną esminių dvasinės veiklos fiksacijų. Ieškoti idėjų įvairių epochų ir stilių meno kūrinuose. Toleruoti skirtingas meno apraiškas bei ieškojimus. Gilintis į meno sampratą atsiradimą ir prasmę, kritiškai ir kontekstualiai vertinti meno ir vizualumo poveikį visuomeninei sąmonei. Ugdytis toleranciją kitoms kultūroms ir skirtingiems požiūriams. Gerbti ir saugoti savo krašto tradicijas ir kultūrą. Prisidėti prie artimiausios aplinkos vertybių išsaugojimo, bet kartu ir būti atviram kaitai, ieškojimams, naujoms idėjoms ir naujai patirčiai	
1. Veiklos sritis - teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas	
Esminis gebėjimas: susieti dailės teorijos žinias su praktine menine veikla ir gyvenimu	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Numatyti meninio vaizdo kūrimo būdus, plastinės kalbos elementus	1.1.1. Paaiškinti meno ir dailės terminus; 1.1.2. atpažinti dailės kūrinio pagrindinius bruožus, menines raiškos priemones; 1.1.3. įvardinti skirtumus tarp realybės ir meninio vaizdo
1.2. Klasifikuoti meno kūrinius aplinkoje	1.2.1 Skirti ir įvardinti dailės ir architektūros kūrinių rūšis, šakas ir žanrus; 1.2.2 atpažinti dailės technikas, medžiagas, įvardinti jų savitumus; 1.2.3 nurodyti skirtumus tarp klasikinio, tradicinio ir šiuolaikinio meno; 1.2.4 tikslingai ir taisyklingai vartoti dailėtyros sąvokas
2. Veiklos sritis - meno kūrinių, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas	
Esminis gebėjimas: įgytus istorinius meno kūrinių, reiškinių ir procesų pažinimo pagrindus pritaikyti praktinėje veikloje	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Įžvelgti dailės, architektūros palikime meninių stilių ir raiškos priemonių kaitą	2.1.1. Nurodyti tradicinės, klasikinės bei moderniosios dailės bei architektūros raidos etapus, juos atpažinti ir skirti; 2.1.2. atpažinti senųjų civilizacijų (Egiptas, Mesopotamija, Antika), didžiųjų stilių (romantika, gotika, renesansas, barokas, klasicizmas) ir XIX a. stilistinių krypčių pagrindinius bruožus, autorius, paminklus; 2.1.3. skirti įvairių pasaulio kraštų, tautų bei epochų menui priskiriamų paminklų būdingiausias bruožus
2.2. Tyrinėti šiuolaikinio meno kalbą ir reiškinius	2.2.1. Įvardinti šiuolaikinės meno sampratą atsiradimo istorines ir politines prielaidas naujųjų laikų istorijos kontekste; 2.2.2. atpažinti specifinę dailės kalbą modernizmo kontekste, skirti pagrindines modernaus meno sroves; 2.2.3. įvardinti ir paaiškinti modernizmo, kontrkultūros, postmodernizmo, elitinės, pasipriešinimo ir masinės kultūros reiškinius, jų

	tarpusavio santykį; 2.2.4. pastebėti klasikinėje meno sampratoje glūdinčias sociokultūrinės nuostatas ir sugebėti jas paaiškinti
2.3. Gebėti išryškinti pagrindinius tradicinės ir profesionaliosios, senosios ir šiuolaikinės Lietuvos dailės bruožus, išvelgti meninių reiškinių ištakas, kelti hipotezes	2.3.4. Atpasakoti Lietuvos meno istoriją, objektų faktologiją; 2.3.5. skirti ir apibūdinti svarbiausius baltų ir lietuvių kultūros etapus, papročius, simbolius, tikėjimus, tradicinio meno bruožus; 2.3.6. susieti Lietuvos meno istorinę ir stilistinę raidą su bendru Europos ir pasaulio kultūrinės – socialinės raidos kontekstu; 2.3.7. įvardinti ir apibūdinti postmodernizmo reiškinius šiuolaikiniame Lietuvos meniniame gyvenime
3. Veiklos sritis - vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas	
Esminis gebėjimas: analizuoti, interpretuoti ir vertinti vizualiuosius reiškinius	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Atlikti meno kūrinio analizę epochos, regiono, stiliaus ir individualios autoriaus stilistikos požiūriu	3.1.1. Įvardinti ir apibūdinti skirtingų epochų meno pavyzdžius; 3.1.2. išryškinti panašumus ir skirtumus tarp meno epochų, kultūrų, estetinių idealų. 3.1.3. apibūdinti kūrinio formą, turinį, technikos ir atlikimo ypatybes; 3.1.4. atpažinti meninės išraiškos priemones. 3.1.5. įvardinti autoriaus individualios pasaulėžiūros atspindžius kūrinyje; 3.1.6. nustatyti meno kūrinio vietą konkrečiau istorinio laikotarpio, regiono ir estetinių pažiūrų kontekste
3.2. Interpretuoti ir vertinti šiuolaikinį meną	3.2.1. Identifikuoti šiuolaikinius meninius reiškinius, apibūdinti jų bruožus, palyginti su bendrąja vizualiąja globalia ir lokalia kultūra; 3.2.2. įvardinti technologijų poveikį šiuolaikinio meno formoms; 3.2.3. formuluoti savo asmeninį santykį su šiuolaikinio meno ir bendrosios vizualiosios kultūros reiškiniais

52. Turinys:

52.1. Teorinių žinių apie vizualinės kalbos elementus įgijimas. Mokiniai supažindinami su pagrindiniais terminais, dailės šakomis ir žanrais, meninio vaizdo kūrimo būdais, plastinės kalbos elementais, realybės ir meninio vaizdo santykiu, meno sampratos kilme;

52.2. Meno kūrinių, dailės ir architektūros istorinės raidos procesų pažinimas. Nuosekliai studijuojama visuotinė bei Lietuvos architektūros ir dailės istorija. Mokiniai supažindinami su įvairiomis dailės stilistikomis, meno istorijos raida, žanrų, temų, plastikos, formų įvairove nuo seniausių laikų iki šių dienų. Suteikiamos žinios apie svarbiausius baltų ir lietuvių kultūros raidos etapus, papročius, simbolius, tikėjimus, tradicinio meno bruožus;

52.3. Vizualiųjų reiškinių analizavimas, interpretavimas ir vertinimas. Mokoma apibūdinti, suprasti, interpretuoti, analizuoti ir vertinti meno kūrinius, sociokultūrinį vaidmenį, savo ir kitų kūrybinę raišką. Įgyjami architektūros, dailės kūrinio analizės pagrindai. Dailės kūriniai bei reiškiniai analizuojami epochos, stiliaus, individualaus braižo ir kitais požiūriais. Vertinami laiko, vietos, kultūros, menininko pasaulėžiūros ir socialiniai aspektai meninėje kūryboje.

VIII SKYRIUS

MOKINIŲ PAŽANGOS IR PASIEKIMŲ (ĮSI)VERTINIMAS

53. Pasiekimų ir pažangos (įsi)vertinimas yra grindžiamas individualios pažangos vertinimo principu, lyginami mokinio pasiekimai su ankstesniaisiais.

54. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi ir derinami šie vertinimo metodai: formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis. Vertinimo rezultatai fiksuojami elektroniniame dienynė.

55. Formuojamasis vertinimas atliekamas žodžiu, komentaru nuolat, bendradarbiaujant mokiniui ir mokytojui ir nesiejamas su pažymiu, siekiama pastiprinti daromą pažangą, numatyti perspektyvą, skatinti mokinį įsivertinti ir analizuoti savo pasiekimus, kelti meninio ugdymosi motyvaciją.

56. Diagnostinis vertinimas taikomas, siekiant išsiaiškinti mokinio tam tikro ugdymosi laikotarpio pasiekimus ir pažangą. Vertinami mokinių ugdymo pasiekimai, kūrybinis rezultatas taikant 10 balų vertinimo sistemą du kartus per mokslo metus.

57. Apibendrinamasis vertinimas taikomas baigus visą ugdymo programą – mokinys atlieka baigiamąjį darbą, patikrinamos dailėtyros žinios.

58. Įgytų gebėjimų patikrinimo formas (parodos, peržiūros, įskaitos, egzaminai ir kt.) nustato Mokykla.

59. Mokinių daromą individualią pažangą ar ugdymo(si) sunkumus mokytojas aptaria su pačiais mokiniiais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

60. Pagrindinio ugdymo programą baigusiam mokiniui išduodamas Neformaliojo vaikų švietimo pažymėjimas (kodas 9201), kuriame įrašoma, kokių dalykų mokėsi, jų įvertinimas ir valandų skaičius.

SUDERINTA

Mokytojų metodinės grupės

2021-08-23 posėdžio Nr. 4 protokoliniu nutarimu